

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО»**

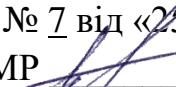
ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор коледжу

 М.І. Романова

«27» січня 2021 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОГО СТУПЕНЯ
«ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР»
НА ОСНОВІ БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
У 2021 РОЦІ**

Розглянуто і схвалено на засіданні
Навчально-методичної ради коледжу
Протокол № 7 від «25» січня 2021 р.
Голова НМР Л.А. Пустовойт

Київ – 2021

Програма вступного іспиту з української мови для абітурієнтів на основі базової загальної середньої освіти містить детальні методичні вказівки щодо складання письмового іспиту у формі диктанту. В програмі окреслено вимоги до знань та умінь абітурієнтів з української мови, розписано критерії оцінювання правописних умінь і навичок абітурієнтів, запропоновано зразок диктанту для вступного випробування тощо.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА УМІНЬ АБІТУРІЄНТІВ	5
2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИКТАНТУ	7
3. НОРМАТИВИ ОЦІНЮВАННЯ ДИКТАНТУ	8
4. ПАМ'ЯТКА ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ «ЯК ПИСАТИ ДИКТАНТ».....	9
5. ЗРАЗОК ДИКТАНТУ ДЛЯ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ.....	10
6. ДИКТАНТИ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ.....	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	14

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний екзамен з української мови має на меті з'ясувати рівень сформованості орфографічних та пунктуаційних умінь і навичок кожного абітурієнта.

Тексти диктантів для проведення екзамену дібрані із збірників диктантів для державної підсумкової атестації з української мови для 9 класу, рекомендованих Міністерством освіти і науки України. Вони відображають розвиток сучасної української мови, історію, звичаї і традицію нашого народу, здобутки кращих представників людства у царині науки, освіти, культури, а також розмаїтий світ природи. Диктанти дібрані із художніх творів української класичної літератури, науково-публіцистичних статей відомих діячів науки і культури, журналістів. Тексти відповідають таким вимогам: змістовно цілісний, логічно завершений, ідейно навантажений уривок твору, зрозумілий і доступний абітурієнтам.

Лінгвістичне наповнення текстів відповідає вимогам навчальної програми з дисципліни «Українська мова». Вони включають вивчені орфограми й пунктограми у різних синтаксичних конструкціях (у простих, ускладнених і складних реченнях), при прямій мові тощо.

Тексти лексично багаті, але не перенасичені архаїзмами, неологізмами, діалектизмами, що могло б утруднювати їх сприйняття слухачами.

Методика підготовки, проведення та перевірки письмового екзамену з української мови відповідає вимогам до виконання та перевірки письмових робіт, визначеним наказом МОН України (№1/9-342 від 18.05.2009 р.). В основу критеріїв оцінювання екзаменаційних робіт покладено чинні в загальноосвітній школі норми оцінювання знань, умінь і навичок учнів з української мови.

1. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА УМІНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Абітурієнт повинен знати:

ОРФОГРАФІЯ

1. Правила позначення м'якості приголосних на письмі буквами *ь, і, є, ю, я*.

2. Правила вживання м'якого знака та апострофа, сполучення *йо, ьо*, подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних.

3. Чергування голосних і приголосних, спрощення в групах приголосних.

4. Правопис слів іншомовного походження.

5. Правила написання складних слів.

6. Правила написання слів з *нів-* разом, через дефіс, з апострофом.

7. Правопис префіксів, суфіксів.

8. Правила переносу частин слова із рядка в рядок.

9. Правила вживання великої букви.

10. Особливості застосування правил написання прізвищ і географічних назв.

11. Правила правопису іменників, прикметників, числівників, займенників, дієслів, дієприкметників, дієприслівників, прислівників, прийменників, сполучників, часток, вигуків.

ПУНКТУАЦІЯ

1. Правила вживання розділових знаків в кінці речення.

2. Умови постановки тире між підметом і присудком.

3. Правила виділення порівняльних зворотів комами.

4. Правила вживання розділових знаків при однорідних членах речення, звертаннях і вставних словах, відокремлених членах речення.

5. Правила вживання розділових знаків при прямій мові, при цитатах, при діалозі.

6. Правила постановки розділових знаків між частинами складносурядних, складнопідрядних, безсполучникових складних речень; в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Абітурієнт повинен уміти:

ОРФОГРАФІЯ

1. Позначати м'якість приголосних на письмі буквами *ь, і, є, ю, я*.
2. Правильно вживати м'який знак та апостроф, сполучення *йо, ьо*, подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних.
3. Правильно чергувати голосні і приголосні, спрощувати в групах приголосних.
4. Вірно писати слова іншомовного походження.
5. Правильно писати складні слова.
6. Писати слова з *niv-* разом, через дефіс, з апострофом.
7. Правильно писати префікси, суфікси.
8. Правильно переносити частини слова із рядка в рядок.
9. Вживати велику букву.
10. Застосовувати правила написання прізвищ і географічних назв.
11. Дотримуватися правил правопису іменників, прикметників, числівників, займенників, дієслів, дієприкметників, дієприслівників, прислівників, прийменників, сполучників, часток, вигуків.

ПУНКТУАЦІЯ

1. Правильно вживати розділові знаки в кінці речення.
2. Правильно ставити тире між підметом і присудком.
3. Виділяти порівняльні звороти комами.
4. Правильно ставити розділові знаки при однорідних членах речення, звертаннях і вставних словах, відокремлених членах речення.
5. Вірно вживати розділові знаки при прямій мові, при цитатах, при діалозі.
6. Ставити розділові знаки між частинами складносурядних, складнопідрядних, безсполучникових складних речень; в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИКТАНТУ

Для проведення вступного екзамену у формі диктанту використовується текст, обсягом від 160 до 190 слів, який оцінюється за 12-бальною шкалою оцінювання, і отриманий бал переводиться у 200-бальну шкалу оцінювання.

Диктант оцінюється на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- помилка в слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою;
- помилка на одне правило, але в різних словах, вважається різними помилками;
- розрізняють грубі й не грубі помилки, тобто такі, які не мають істотного значення для характеристики грамотності. Дві не грубі вважають за одну грубу.

До не грубих відносять такі помилки:

- у винятках усіх правил;
- у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;

- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший;
- у випадках, що вимагає розрізнення *не* і *ні* (у сполученнях: *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
- у заміні українських букв російськими.

За наявності в диктанті більше п'яти поправок оцінка знижується на бал.

3. НОРМАТИВИ ОЦІНЮВАННЯ ДИКТАНТУ

бали	кількість помилок
1	15-16 і більше
2	13-14
3	11-12
4	9-10
5	7-8
6	5-6
7	4
8	3
9	1+1(негруба) -2
10	1
11	1(негруба)
12	-

Шкала переведення оцінок

12-бальна	200-бальна
1	1-94
2	90-95

3	96-99
4	100-129
5	130-144
6	145-159
7	160-169
8	170-178
9	179-184
10	185-189
11	190-194
12	195-200

4. ПАМ'ЯТКА ДЛЯ АБИТУРІЄНТІВ «ЯК ПИСАТИ ДИКТАНТ»

1. Уважно прослухайте текст диктанту.
2. Коли екзаменатор зачитуватиме кожне речення в цілому, слухайте його до кінця й не робіть ніяких записів.
3. Починайте записувати речення лише тоді, коли екзаменатор почне його читати частинами, роблячи тривалі паузи.
4. Під час записування речення більше звертайте увагу на орфографію (написання слів), але не треба забувати й про розділові знаки.
5. Під час перевірки записаного речення потрібно передусім зважати на інтонацію й особливо ретельно перевіряти поставлені розділові знаки (у цьому важливу роль відіграють паузи: ледь помітну паузу роблять у тих місцях, де треба поставити кому, а більш помітну — на місці двокрапки чи тире; явна пауза означає, що треба поставити крапку з комою).
6. Сконцентруйте свою увагу й не відволікайтеся під час написання диктанту.
7. Не «збирайте» помилки, зазираючи під час написання диктанту в роботу сусіда (як показує практика, на це, по-перше, витрачається час, якого і

так мало, а по-друге, потім часто доводиться шкодувати через помилку, допущену внаслідок такого виправлення).

Успіхів!

5. ЗРАЗОК ДИКТАНТУ ДЛЯ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

Тарас Шевченко

Тарас Шевченко народився на українській землі, під українським небом, проте він належить до тих людей-світочів, які стають дорогими для всього людства й у пошані всього людства знаходять своє безсмертя.

Народжений матір'ю-кріпачкою і сам кріпак, він став борцем, революціонером титанічної сили. Його боялися царі, його жахались і смертельно ненавиділи кріпосники. Коли Тараса Шевченка відправили в солдати, мабуть, ті вінценосні кати вважали, що звідти йому вже не буде вороття. Проте поет повернувся до своєї рідної України вогненною піснею, віщим незбореним словом.

У тій невеликій книжці, ім'я якій «Кобзар», клекоче ціле море горя народного. У ній – порив до свободи, мудрий роздум гуманіста й ніжна, чарівна краса української пісні.

Винятковими є місце Тараса Шевченка в житті українського народу та його творчість. Характеризуючи її, бачиш, що є творчість, яка не відцвітає, що в духовній сфері є явища, подібні до тих непогасних вічнодіючих вулканів, надра яких завжди пашать вогнем і розжеврюють уночі хмари над собою, мов велетенські маяки.

152 слова

За І. Ковалем

6. ДИКТАНТИ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ

1. Історія пісні «Червона рута»

За переказами що досі існують у (к,К)арпатах рута жовта квітка яка лише на декілька хвилин у/ніч на Івана Купала стає червоною. Дівчина яка її знайде й зірве буде щаслива в коха(н,нн)і. Пісню Червона рута в 1968 році написав дев'ятнадцяти/річний студент (ч,Ч)ернівецького (м,М)едичного (і,І)нституту Володимир Івасюк. Як же народився задум її написати?

У великій батьковій бібліотеці юний Володя тоді ще старшо/класник натрапив на видану 1906 року збірку коломийок упорядковану Володимиром Гнатюком. В одній із них він прочитав про чарівне зі(л,лл)я червону руту.

Для юного музиканта цей образ став зворушливою знахідкою справжнім од крове(н,нн)ям. У пошуках історії про цю квітку він багато мандрував селами особливо гірськими шукаючи ключ до розкри(т,тт)я таємниці і згодом знайшов новий варіант коломийки про червону руту а ще записав легенду про загадкове чар/зі(л,лл)я.

На обла(сн,стн)ому телебаче(н,нн)і Івасюк мав добрих друзів яким повідомив про дві нові пісні. Їх прем'єра відбулася в програмі Камертон доброго настрою. І ось настало свято (в,В)олодиної музики та поезії торжество його творчої роботи. Червона рута стала піснею року в Радянському Союзі на конкурсі Пісня-71.

2. Мовою жестів

Яке значе(н,нн)я в процесі спілкування надається так званій позамовній комунікації тобто всьому тому що супроводжує словесне спілкува(н,нн)я між людьми? Учені встановили що поза мовця його міміка жести відстань яку він займає щодо співрозмовника містять приблизно вісімдесят відсотків інформації якою обмінюються люди в побуті. Тож більша частина важливої інформації передається не/словами а жєстами.

При зустрічі та проща(н,нн)і рукостиска(н,нн)я вважається цілком природним. У первісних людей рука була символом влади та сили. Рука витягнута в бік іншої людини могла означати мирні наміри. Відтоді цей жест став ознакою відсутності зброї або бажання битися. Жестикуляція мала важливе значення в давніх релігіях скажімо греки молилися своїм богам із піднесеними руками жест з'єднаних рук долоня до долоні означав у них пошану до старших. В арабів колись існував звичай цілувати старшим руки згодом вони почали опиратися цьому прагнучи випередити поцілунок одночасним потиском обох рук. Давні греки подавали праву руку коли бажали висловити незнайомцеві дружні почу(т,тт)я.

Отже коли ми не/замислюючись тиснемо одне одному руки то продовжуємо традиції що дійшли до нас із сивої давнини.

3. Завоювати авторитет

Освічена людина не/завжди має авторитет а авторитетна не/завжди має вищу освіту. Тут варто згадати рідкісну серед людей рису дипломатичність. Про таких щасливців часто кажуть що це в них від природи. Одразу не/обхідно застерегти не/треба розуміти дипломатичність як пристосуванство чи слизьке підлабузництво бо це те саме що плутати праведне з грішним.

Дипломат це особа яка тонко й уміло діє в стосунках із людьми а тому має авторитет. Отже першою запорукою авторитета є дипломатичність. Коли спілкуєшся з різними за характером людьми мусиш діяти толерантно й виважено.

Найкращим місцем для завоювання авторитету є школа. Щоб мати авторитет не/тільки в однокласників а й у вчителів потрібно добре вчитися й отримати ґрунтовні знання. Знання це запорука визнання людини розумної але від цього роль дипломатичності ніяк не/зменшується. Вона допоможе інтуїтивно визначити коли демонстрація знань буде доречною й

не/призводитиме до агресивності однокласників запобігатиме перетворенню розумності на зарозумілість.

4. Чарівний світ

З/під вишні відкривався звабливий чарівний світ. В Україні скрізь є такі не/вимовно дивні місця які полонять своєю красою. Так і хочеться гукнути самій природі Годі зупинися нічого красивішого більше не треба!

Ми сіли на лавку під вишнею а перед нами за гомінким асфальтом який пролягав трасою через село у густих лозах і в глибоких берегах текла Вілія. Її хвилі з бурхливим клекотом вихоплювалися з/під шлюзу. За високою греблею розлилося озеро затопивши широку долину. Ні гомону ні хвилі суцільне синє плесо. Біля берега росли очерети а за озером відразу починався ліс. На широко/спадистій горі на її білому камені де не/могли вчепитися ні трава ні кущ там і сям стриміли поодинокі сосонки а за ними виднілися руїни замку й біло/стінний собор в Острозі. Шпиль на мурі фортеці й соборні бані висіли над землею наче в самому небі. Не/тільки річка гребля озеро а й ліс і безмежні поля навколо наче знялися ввись дивуючи своєю красою весь білий світ наповнюючи його в/щерть своєю не/повторністю. І немає цьому ні кінця ні краю.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко О. Українська за 20 уроків. К.: Грамота, 2016. 112 с.
2. Авраменко О. Уроки української від Олександра Авраменка (комплект із трьох книг). К.: Книголав, 2018. 560 с.
3. Блажко М. Українська мова в таблицях. К.: Грамота, 2017. 104 с.
4. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250 000 слів і словосполучень. Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
5. Волощак М. Неправильно — правильно: довідник з українського слововживання. Київ: Просвіта, 2003. 155 с.
6. Горпинич В. О. Українська морфологія: Навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2002.
7. Давидова О. Фразеологічний словник української мови. Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 448 с.
8. Данильцова У. Українська мова. Довідник-порадник. К.: Літера ЛТД, 2009. 224 с.
9. Данильцова У. Українська мова. Повторюємо шкільну програму. К.: Літера ЛТД, 2009. 224 с.
10. Куцінко О. Новий Український правопис. К.: Основа, 2019. 176 с.
11. Мала філологічна енциклопедія. Уклали: О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. К.: Довіра, 2007. 478 с.
12. Орфографічний словник української мови. Укладач Л. Олійник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 352 с.
13. Словник іншомовних слів. Укладач Давидова О. Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 480 с.
14. Словник наголосів української мови. Укладач Давидова О. Тернопіль: Підручники і посібники, 2019. 352 с.
15. Сучасна українська мова. За ред. О. Д. Пономарева. К.: Либідь, 2001. 399 с.
16. Сучасна українська мова: Підручник. Укладачі: О.Д. Пономарів, В.В. Різун, Л.Ю. Шевченко та ін. К., 2001.

Інформаційні ресурси

1. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua> (“Словники України”)
2. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000989> (Великий тлумачний словник сучасної української мови)
3. <http://r2u.org.ua> (Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського)
4. <http://stalivyrazy.org.ua> (Російсько-український словник сталих виразів)
5. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія)